ส่วนที่สอง ครอบครัว

บุตรนอกสมรสที่บิดารับรองแล้วกับสิทธิรับมรดกของบิดา

บุตรนอกสมรสที่บิดาจดทะเบียนรับรองแล้วเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่หนึ่งของบิดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 (1) ส่วนบุตรที่บิดายังไม่ได้จดทะเบียนแต่บิดาได้รับรองแล้วโดยพฤติการณ์ มาตรา 1627 ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน จึงรับมรดกของบิดาได้เช่นกัน

ปรับปรุงล่าสุด 22 พฤศจิกายน 2569 · ผู้รับผิดชอบเนื้อหา เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมาย

> เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ https://eksiamfamilylaw.com/family/child-legitimation/inheritance/

สาระสำคัญ

- บุตรนอกสมรสที่บิดาจดทะเบียนรับรองแล้วเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา จึงเป็นผู้สืบสันดานซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่หนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 (1)
- บุตรนอกกฎหมายที่บิดายังไม่ได้จดทะเบียน แต่บิดาได้รับรองแล้วโดยพฤติการณ์ ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 1627 จึงรับมรดกของบิดาได้
- การรับรองตามมาตรา 1627 ไม่ต้องมีแบบ ศาลฎีกาถือเอาการแสดงออกต่อผู้อื่นว่าเป็นบุตร การให้ใช้ชื่อสกุล การอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษา เป็นพฤติการณ์ของการรับรอง
- ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกันได้รับส่วนแบ่งเท่ากันตามมาตรา 1633 และมาตรา 1627 ให้ถือว่าบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย บุตรที่บิดารับรองแล้วจึงได้ส่วนแบ่งเท่ากับบุตรอื่นในลำดับผู้สืบสันดาน
- ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1271/2506 วินิจฉัยว่าบิดาไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ตนรับรองโดยพฤตินัย
- การฟ้องเรียกมรดกอยู่ใต้อายุความมรดกตามมาตรา 1754 คือหนึ่งปีนับแต่เจ้ามรดกตายหรือนับแต่ทายาทโดยธรรมรู้หรือควรได้รู้ถึงความตาย และไม่เกินสิบปีนับแต่เจ้ามรดกตาย

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

บุตรที่บิดาจดทะเบียนรับรองแล้วในฐานะทายาทโดยธรรมลำดับที่หนึ่ง

บุตรนอกสมรสที่บิดาจดทะเบียนรับรองแล้วมีสิทธิรับมรดกของบิดา เพราะการจดทะเบียนทำให้เด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1547[1] และผู้สืบสันดานเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่หนึ่งตามมาตรา 1629 (1) ในทางกลับกัน บิดาก็เป็นทายาทโดยธรรมของบุตรในลำดับที่สองตามมาตรา 1629 (2)

เรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจดทะเบียนรับรองบุตร ผลอื่นของการจดทะเบียน เช่น อำนาจปกครองและผลย้อนหลังถึงวันเกิด อยู่ในหน้าผลของการจดทะเบียนรับรองบุตร และกรณีบิดาไม่ยอมรับรองบุตรหรือถึงแก่ความตายก่อนจดทะเบียน อยู่ในหน้าฟ้องให้รับเด็กเป็นบุตร ส่วนวิธีแบ่งมรดกทั้งกองอยู่ในบทความการแบ่งมรดก

มาตรา 1599 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าเมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท[2] และ
มาตรา 1629 กำหนดลำดับทายาทโดยธรรมไว้หกลำดับ[3]

> ตัวบท · ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๙
>
> ทายาทโดยธรรมมีหกลำดับเท่านั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ **(๑) ผู้สืบสันดาน (๒) บิดามารดา** (๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน (๕) ปู่ ย่า ตา ยาย (๖) ลุง ป้า น้า อา
>
> คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา ๑๖๓๕

บุตรที่บิดาจดทะเบียนรับรองแล้วเป็นผู้สืบสันดานของบิดาโดยสมบูรณ์ เพราะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายไม่ต้องอาศัยบทบัญญัติพิเศษใด และเนื่องจากมาตรา 1557 ให้การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายมีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด[4] ฐานะผู้สืบสันดานจึงไม่ขึ้นกับว่าบิดาจดทะเบียนเมื่อเด็กอายุเท่าใด ตราบที่การจดทะเบียนเกิดขึ้นก่อนบิดาถึงแก่ความตาย ข้อจำกัดของมาตรา 1557 คือจะอ้างผลย้อนหลังเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตในช่วงก่อนจดทะเบียนไม่ได้

ฐานะทายาทเกิดขึ้นทั้งฝ่ายบุตรและฝ่ายบิดา บิดาซึ่งจดทะเบียนรับรองบุตรแล้วเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายของบุตร จึงเป็นทายาทโดยธรรมของบุตรในลำดับที่สองตามมาตรา 1629 (2) ผลข้อนี้เป็นจุดต่างที่สำคัญจากการรับรองโดยพฤตินัยตามมาตรา 1627

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

ส่วนแบ่งของบุตรในลำดับผู้สืบสันดานตามมาตรา 1633 และมาตรา 1630

ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกันได้รับส่วนแบ่งเท่ากันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1633 บุตรที่บิดาจดทะเบียนรับรองแล้ว และบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วซึ่งมาตรา 1627 ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้ส่วนแบ่งเท่ากับบุตรอื่นในลำดับผู้สืบสันดาน ไม่ว่าบุตรอื่นจะเกิดในสมรสหรือนอกสมรส

มาตรา 1633 บัญญัติว่า[5]

> ตัวบท · ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๓๓
>
> ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกัน ในลำดับหนึ่ง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๙ นั้น **ชอบที่จะได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน** ถ้าในลำดับหนึ่งมีทายาทโดยธรรมคนเดียว ทายาทโดยธรรมคนนั้นมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งทั้งหมด

มาตรา 1633 ไม่แยกส่วนแบ่งตามที่มาของฐานะผู้สืบสันดาน และมาตรา 1627 ใช้ถ้อยคำว่า “เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย” บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วจึงได้ส่วนแบ่งเท่ากับบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาในลำดับเดียวกัน

มาตรา 1630 วางหลักว่าทายาทลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิในทรัพย์มรดกตราบที่ยังมีทายาทในลำดับก่อน เว้นแต่กรณีที่มีผู้สืบสันดานและบิดามารดาของผู้ตายยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็นทายาทชั้นบุตร[6]

> ตัวบท · ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๓๐
>
> ตราบใดที่มีทายาทซึ่งยังมีชีวิตอยู่ หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ยังไม่ขาดสาย แล้วแต่กรณี ในลำดับหนึ่ง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๙ **ทายาทผู้ที่อยู่ในลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิในทรัพย์มรดกของผู้ตายเลย**
>
> แต่ความในวรรคก่อนนี้มิให้ใช้บังคับในกรณีเฉพาะที่มีผู้สืบสันดานคนใดยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่กันแล้วแต่กรณี และมีบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ ในกรณีเช่นนั้น**ให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็นทายาทชั้นบุตร**

ผลในทางปฏิบัติคือ เมื่อบิดาซึ่งมีบุตรนอกสมรสที่ตนรับรองแล้วถึงแก่ความตาย พี่น้องของบิดาซึ่งเป็นทายาทลำดับที่สามและสี่ไม่มีสิทธิในทรัพย์มรดก เพราะยังมีผู้สืบสันดานอยู่ ทายาทลำดับหลังซึ่งจะได้ส่วนแบ่งถ้าไม่มีผู้สืบสันดาน จึงเป็นผู้มีประโยชน์ในการโต้แย้งฐานะของบุตรนอกสมรส และพยานหลักฐานเรื่องการรับรองตามมาตรา 1627 เป็นประเด็นที่ต้องพิสูจน์

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองโดยพฤตินัยตามมาตรา 1627

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1627 ให้ถือว่าบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บทบัญญัตินี้อยู่ในบรรพ 6 ว่าด้วยมรดก และไม่ใช่กรณีหนึ่งในสามกรณีของมาตรา 1547 ที่ทำให้เด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา

มาตรา 1627 บัญญัติว่า[7]

> ตัวบท · ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๗
>
> **บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วและบุตรบุญธรรมนั้น ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน** เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้

ถ้อยคำสองแห่งกำหนดขอบเขตของมาตรา แห่งแรกคือ “บุตรนอกกฎหมาย” ซึ่งแสดงว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์ยังคงมีฐานะเป็นบุตรนอกกฎหมายอยู่ แห่งที่สองคือ “ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้” บุตรนั้นจึงเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่หนึ่งตามมาตรา 1629 (1) ตัวบทไม่ได้กำหนดแบบของการรับรองไว้ และไม่ได้อ้างถึงการจดทะเบียนตามมาตรา 1548[8]

ศาลฎีกาถือว่าการรับรองตามมาตรา 1627 เกิดจากพฤติการณ์ที่บิดาแสดงออก ไม่ต้องมีแบบ ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3158/2536 บิดาแสดงออกต่อผู้อื่นว่าเด็กเป็นบุตรของตนและให้ใช้นามสกุลตลอดมา ถือว่าเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว และมีสิทธิรับมรดกแทนที่บิดาตามมาตรา 1639 ด้วย[9]

> คำวินิจฉัยของศาล · คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3158/2536[10]
>
> บิดาแสดงออกต่อผู้อื่นว่าเป็นบุตรของตนและให้ใช้นามสกุลตลอดมา ถือว่าเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว จึงมีสิทธิรับมรดกแทนที่บิดาได้ตามมาตรา 1639
>
> > “บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้แสดงออกต่อผู้อื่นว่าบุตรเป็นบุตรของตนและให้ใช้นามสกุลตลอดมา ถือว่าเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 381/2538 ถือเอาการให้ความอุปการะเลี้ยงดูและให้ใช้นามสกุลเดียวกันเป็นพฤติการณ์ที่รู้กันโดยทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตร[11] และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13665/2557 ถือเอาการที่บิดาอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรทุกคนที่เกิดจากการอยู่กินโดยไม่จดทะเบียนสมรส เป็นการ

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

รับรองที่ทำให้บุตรเป็นทายาทมีสิทธิรับมรดก[12] พฤติการณ์เหล่านี้ตรงกับตัวอย่างในมาตรา 1555 วรรคสอง[13] และพยานหลักฐานชุดเดียวกันจึงใช้ได้ทั้งในคดีฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรและในการอ้างสิทธิรับมรดกตามมาตรา 1627

ความต่างระหว่างการจดทะเบียนกับการรับรองตามมาตรา 1627 และสิทธิของบิดา

การจดทะเบียนรับรองบุตรตามมาตรา 1548 สร้างฐานะบุตรชอบด้วยกฎหมายเต็มรูป ทั้งอำนาจปกครอง หน้าที่อุปการะเลี้ยงดูระหว่างกัน ชื่อสกุล และการเป็นทายาทโดยธรรมของกันและกัน ส่วนมาตรา 1627 บัญญัติถึงการที่บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วเป็นผู้สืบสันดาน และศาลฎีกาในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1271/2506 วินิจฉัยว่าบิดาไม่เป็นทายาทโดยธรรมของบุตรที่ตนรับรองโดยพฤตินัย

ความต่างระหว่างการจดทะเบียนกับการรับรองตามมาตรา 1627 สรุปได้จากตัวบทดังนี้ การจดทะเบียนรับรองบุตรมีผลย้อนถึงวันเกิดตามมาตรา 1557 และทำให้สิทธิหน้าที่ระหว่างบิดากับบุตรเกิดขึ้นครบ ส่วนมาตรา 1627 ไม่ได้ให้บิดาเป็นทายาทโดยธรรมของบุตรนอกกฎหมาย และไม่ได้กล่าวถึงอำนาจปกครองหรือค่าอุปการะเลี้ยงดู ครอบครัวที่ประสงค์ให้ความสัมพันธ์ตามกฎหมายสมบูรณ์จึงไม่ควรอาศัยมาตรา 1627 แทนการจดทะเบียน

สิทธิที่บิดาไม่มีปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1271/2506 ซึ่งศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่ามาตรา 1627 เป็นบทยกเว้นที่ต้องตีความโดยเคร่งครัด ให้ถือว่าบุตรเป็นผู้สืบสันดานเท่านั้น ไม่ทำให้บิดากลายเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมาย บิดาจึงไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ตนรับรอง

> **คำวินิจฉัยของศาล · คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1271/2506**[14]
>
> ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ (ครั้งที่ 14/2506) วินิจฉัยว่า การที่บิดากับบุตรเป็นทายาทของกันตามมาตรา 1629 หมายถึงบิดาและบุตรตามกฎหมาย มาตรา 1627 เป็นบทยกเว้นให้บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วรับมรดกของบิดาได้ ต้องตีความโดยเคร่งครัด ไม่ทำให้บิดากลายเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมาย บิดาจึงไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ตนรับรอง ในคดีเดียวกัน ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่านอกจากการจดทะเบียนรับรองแล้ว ยังมีการรับรองโดยความประพฤติระหว่างบิดากับบุตรนอกกฎหมายตามมาตรา 1627
>
> “บิดาจึงไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ตนได้รับรองนั้น”

อีกประเด็นหนึ่งคือภาระการพิสูจน์ เมื่อบิดาจดทะเบียนแล้ว ฐานะผู้สืบสันดานพิสูจน์ได้ด้วยทะเบียน เมื่ออาศัยมาตรา 1627 บุตรต้องนำสืบพฤติการณ์ของการรับรองหลังบิดาถึงแก่ความตาย ซึ่งเป็นเวลาที่บิดาไม่อาจมายืนยันได้แล้ว และทายาทลำดับอื่นอาจโต้แย้งข้อเท็จจริงเหล่านั้น

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

อายุความมรดกเมื่อบุตรเรียกส่วนแบ่งตามมาตรา 1754

บุตรที่ต้องฟ้องเรียกส่วนแบ่งมรดกของบิดาอยู่ใต้อายุความมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 วรรคหนึ่ง คือห้ามฟ้องเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดยธรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก และวรรคสี่ห้ามฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย

> ตัวบท · ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔
>
> **ห้ามมิให้ฟ้องคดีมรดกเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี** นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดยธรรมได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก
>
> คดีฟ้องเรียกตามข้อกำหนดพินัยกรรม มิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อผู้รับพินัยกรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงสิทธิซึ่งตนมีอยู่ตามพินัยกรรม
>
> ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๙๓/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้อันมีต่อเจ้ามรดกมีกำหนดอายุความยาวกว่าหนึ่งปี มิให้เจ้าหนี้นั้นฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก
>
> ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่ว่ามาในวรรคก่อน ๆ นั้น **มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย**

อายุความหนึ่งปีนี้ยกขึ้นต่อสู้ได้เฉพาะโดยบุคคลบางกลุ่ม มาตรา 1755 บัญญัติว่าอายุความหนึ่งปีนั้นจะยกขึ้นต่อสู้ได้ก็แต่โดยบุคคลซึ่งเป็นทายาท หรือบุคคลซึ่งชอบที่จะใช้สิทธิของทายาท หรือโดยผู้จัดการมรดก[1516] คดีที่บุตรนอกสมรสเรียกส่วนแบ่งจากทายาทอื่นซึ่งครอบครองทรัพย์มรดกอยู่ จึงเป็นคดีที่ฝ่ายจำเลยยกอายุความหนึ่งปีขึ้นต่อสู้ได้

กรณีบิดาถึงแก่ความตายก่อนจดทะเบียนและไม่มีพฤติการณ์ที่เข้ามาตรา 1627 บุตรต้องฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรของผู้ตายภายในกำหนดอายุความมรดกตามมาตรา 1558 ซึ่งถ้าศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย เด็กนั้นมีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม[17] การฟ้องนั้นต้องอยู่ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 1556 ด้วย ถ้าบุตรบรรลุนิติภาวะแล้ว ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันบรรลุนิติภาวะตามวรรคสาม[18] ศาลฎีกาใช้กำหนดเวลานี้กับคดีที่ยื่นหลังบิดาถึงแก่ความตายในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4786/2549[19] และที่ 9574/2551[20] รายละเอียดของคดีประเภทนี้อยู่ในหน้าฟ้องให้รับเด็กเป็นบุตร

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

กฎหมายเปรียบเทียบ: คำสั่งศาลฎีกาญี่ปุ่นองค์คณะใหญ่ว่าด้วยส่วนแบ่งมรดกของบุตรนอกสมรส

คำสั่งศาลฎีกาญี่ปุ่น องค์คณะใหญ่ คดีหมายเลข 2012 (Ku) 984 วางหลักด้านส่วนแบ่งมรดก คดีนี้เป็นข้อพิพาทการแบ่งมรดกของเจ้ามรดกที่ถึงแก่ความตายในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2001 ระหว่างบุตรในสมรสกับบุตรนอกสมรส ศาลวินิจฉัยเป็นเอกฉันท์ว่าบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่ง มาตรา 900 (iv) ส่วนที่ให้บุตรนอกสมรสได้ส่วนแบ่งมรดกเพียงกึ่งหนึ่งของบุตรในสมรส ขัดต่อหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 14 วรรคหนึ่ง อย่างช้าที่สุดตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2001 โดยไม่กระทบนิติสัมพันธ์ที่ยุติไปแล้วด้วยคำพิพากษาหรือข้อตกลงแบ่งมรดก

เมื่อเทียบกับกฎหมายไทย มาตรา 1633 ให้ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกันได้ส่วนแบ่งเท่ากันอยู่แล้ว และมาตรา 1627 ให้บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาความไม่เท่ากันของส่วนแบ่งแบบที่ศาลญี่ปุ่นวินิจฉัยจึงไม่เกิดในกฎหมายไทย ปัญหาของไทยอยู่ที่ขั้นก่อนหน้า คือการพิสูจน์ว่าบิดาได้รับรองบุตรแล้วหรือไม่

นิติเศรษฐศาสตร์: ต้นทุนการพิสูจน์ระหว่างการจดทะเบียนกับการรับรองโดยพฤตินัย

ผู้เขียนเห็นว่าการจดทะเบียนรับรองบุตรและการรับรองตามมาตรา 1627 ต่างกันที่เวลาที่ต้นทุนการพิสูจน์เกิดขึ้น การจดทะเบียนทำให้ต้นทุนเกิดขึ้นครั้งเดียวในขณะที่บิดายังมีชีวิตอยู่ ส่วนการรับรองโดยพฤตินัยเลื่อนต้นทุนไปเกิดในคดีมรดก ซึ่งเป็นเวลาที่พยานหลักฐานเสื่อมลงและบิดาไม่อาจให้ถ้อยคำได้แล้ว

เมื่อต้นทุนถูกเลื่อนไป ผู้ที่ต้องรับภาระคือบุตร ส่วนผู้ได้ประโยชน์จากความไม่แน่นอนคือทายาทลำดับอื่นที่จะได้ส่วนแบ่งมากขึ้นถ้าบุตรพิสูจน์ไม่ได้ การที่มาตรา 1754 กำหนดอายุความหนึ่งปีทำให้ต้นทุนนี้สูงขึ้นอีก เพราะบุตรต้องรวบรวมพยานหลักฐานภายในเวลาสั้น ความเห็นในหัวข้อนี้เป็นการวิเคราะห์ของผู้เขียนจากโครงสร้างตัวบทและแนวคำพิพากษาที่อ้างข้างต้น มิใช่ข้อค้นพบเชิงประจักษ์

คำถามที่พบบ่อยเรื่องบุตรนอกสมรสกับมรดกของบิดา

คำถามที่พบบ่อยในหัวข้อนี้เกี่ยวกับสิทธิรับมรดกของบุตรนอกสมรสที่บิดารับรองแล้ว ได้แก่ ฐานะทายาทโดยธรรม การรับรองโดยพฤตินัย ส่วนแบ่ง สิทธิของบิดา และอายุความมรดก

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

บุตรนอกสมรสที่บิดาจดทะเบียนรับรองแล้ว มีสิทธิรับมรดกบิดาหรือไม่

มีสิทธิ การจดทะเบียนทำให้เด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาตามมาตรา 1547 จึงเป็นผู้สืบสันดานซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่หนึ่งตามมาตรา 1629 (1) และได้ส่วนแบ่งเท่ากับทายาทอื่นในลำดับเดียวกันตามมาตรา 1633

บิดาไม่ได้จดทะเบียนรับรองบุตร บุตรนอกสมรสรับมรดกบิดาได้หรือไม่

ได้ ถ้าบิดาได้รับรองบุตรแล้วโดยพฤติการณ์ มาตรา 1627 ให้ถือว่าบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลฎีกาถือเอาการแสดงออกต่อผู้อื่นว่าเป็นบุตร การให้ใช้ชื่อสกุล การอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษา เป็นพฤติการณ์ของการรับรอง ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3158/2536 ที่ 381/2538 และที่ 13665/2557

บุตรที่บิดารับรองโดยพฤตินัยได้ส่วนแบ่งมรดกเท่ากับบุตรชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ได้ส่วนแบ่งเท่ากัน มาตรา 1627 ให้ถือว่าบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย และมาตรา 1633 ให้ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกันได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน บุตรที่บิดารับรองโดยพฤตินัยจึงได้ส่วนแบ่งเท่ากับบุตรอื่นในลำดับผู้สืบสันดาน

บิดามีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ตนรับรองโดยพฤตินัยหรือไม่

ไม่มีสิทธิ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1271/2506 ซึ่งเป็นมติที่ประชุมใหญ่ วินิจฉัยว่ามาตรา 1627 ให้ถือว่าบุตรเป็นผู้สืบสันดานเท่านั้น ไม่ทำให้บิดากลายเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมาย บิดาที่ประสงค์จะเป็นทายาทโดยธรรมของบุตรต้องทำให้บุตรเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 1547 เช่น จดทะเบียนรับรองบุตรหรือสมรสกับมารดาของบุตรในภายหลัง

บุตรนอกสมรสต้องฟ้องเรียกมรดกของบิดาภายในเวลาเท่าใด

มาตรา 1754 ห้ามฟ้องคดีมรดกเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดยธรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก และห้ามฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย อายุความหนึ่งปีนี้ยกขึ้นต่อสู้ได้โดยทายาท ผู้ที่ชอบจะใช้สิทธิของทายาท หรือผู้จัดการมรดกตามมาตรา 1755

บิดาเสียชีวิตก่อนจดทะเบียนรับรองบุตร บุตรรับมรดกได้หรือไม่

ได้ โดยอาศัยแนวทางใดแนวทางหนึ่งในสองประการ ประการที่หนึ่ง พิสูจน์ว่าบิดาได้รับรองบุตรแล้วโดยพฤติการณ์ตามมาตรา 1627 ประการที่สอง ฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรของผู้ตายภายในกำหนดอายุความมรดกตามมาตรา 1558 ซึ่งยังต้องอยู่ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 1556 คือถ้าบุตร

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

บรรลุนิติภาวะแล้ว ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันบรรลุนิติภาวะ ถ้าศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย เด็กนั้นมีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม

แหล่งอ้างอิงต่างประเทศ

คำวินิจฉัยต่างประเทศในหน้านี้สำนักงานเปิดอ่านจากฉบับแปลภาษาอังกฤษบนเว็บไซต์ศาลยุติธรรมญี่ปุ่น เมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 ข้อความภาษาไทยข้างต้นเป็นการสรุปความของสำนักงาน ไม่ใช่คำแปลทางการ

1. Supreme Court of Japan, Grand Bench (ศาลฎีกาญี่ปุ่น องค์คณะใหญ่), Case Number 2012 (Ku) 984 (คดีหมายเลข 2012 (Ku) 984), Date of the judgment (decision) 2013.09.04 (วันที่ 4 กันยายน ค.ศ. 2013), Minshu Vol. 67, No. 6 (รายงานคำพิพากษาคดีแพ่งของศาลฎีกาญี่ปุ่น เล่ม 67 ฉบับที่ 6) “Decision concerning whether the provision of the first sentence of the proviso to Article 900, item (iv) of the Civil Code, is in violation of Article 14, paragraph (1) of the Constitution” (คำสั่งว่าด้วยบทบัญญัติประโยคแรกของข้อยกเว้นท้ายมาตรา 900 (iv) ของประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 14 วรรคหนึ่ง หรือไม่) ที่มา: https://www.courts.go.jp/english/Judgments/search/1203/index.html เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

ข้อมูลอ้างอิงของหน้านี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1547, 1548, 1555, 1556, 1557, 1558, 1599, 1627, 1629, 1630, 1633, 1639, 1754, 1755
ใช้บังคับแล้ว ถ้อยคำตามฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติมที่ฐานข้อมูลแสดง ณ วันที่ตรวจ · ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

คำพิพากษาศาลฎีกา 3158/2536 · 381/2538 · 13665/2557 · 1271/2506 · 4786/2549 · 9574/2551
เปิดอ่านบนระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา เมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

ถ้อยคำตัวบทฉบับเต็มและลิงก์แหล่งที่มาอยู่ในเชิงอรรถท้ายหน้า · ปรับปรุงหน้าเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

ข้อจำกัด: หน้านี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ผลของแต่ละคดีขึ้นกับข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และดุลพินิจของศาล ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายสำหรับคดีใดคดีหนึ่ง และไม่ใช่คำรับรองผลของคดี

ตัวบท ถ้อยคำกฎหมายคัดคำต่อคำ **คำวินิจฉัยของศาล** สาระของคำพิพากษาศาลฎีกา **ความเห็นของสำนักงาน** การวิเคราะห์ของผู้เขียน

เชิงอรรถและแหล่งที่มา

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๗ บัญญัติว่า “เด็กเกิดจากบิดามารดาที่มิได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลังหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร”
   ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ บัญญัติว่า “เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

3. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๙ บัญญัติว่า “ทายาทโดยธรรมมีหกลำดับเท่านั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ (๑) ผู้สืบสันดาน (๒) บิดามารดา (๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน (๕) ปู่ ย่า ตา ยาย (๖) ลุง ป้า น้า อา คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา ๑๖๓๕”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

4. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๗ บัญญัติว่า “การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๔๗ ให้มีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด แต่ทั้งนี้จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตในระหว่างเวลาตั้งแต่เด็กเกิดจนถึงเวลาที่บิดามารดาได้สมรสกันหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นบุตรไม่ได้”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

5. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๓๓ บัญญัติว่า “ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกัน ในลำดับหนึ่ง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๙ นั้น ชอบที่จะได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน ถ้าในลำดับหนึ่งมีทายาทโดยธรรมคนเดียว ทายาทโดยธรรมคนนั้นมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งทั้งหมด”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

6. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๓๐ บัญญัติว่า “ตราบใดที่มีทายาทซึ่งยังมีชีวิตอยู่ หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ยังไม่ขาดสาย แล้วแต่กรณี ในลำดับหนึ่ง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๙ ทายาทผู้ที่อยู่ในลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิในทรัพย์มรดกของผู้ตายเลย แต่ความในวรรคก่อนนี้มิให้ใช้บังคับในกรณีเฉพาะที่มีผู้สืบสันดานคนใดยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่กัน แล้วแต่กรณี และมีบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ ในกรณีเช่นนั้นให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็นทายาทชั้นบุตร”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

7. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๗ บัญญัติว่า “บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วและบุตรบุญธรรมนั้น ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

8. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๘ บัญญัติว่า “บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก ในกรณีที่เด็กและมารดาเด็กไม่ได้มาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียนให้นายทะเบียนแจ้งการขอจดทะเบียนของบิดาไปยังเด็กและมารดาเด็ก ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านหรือไม่ให้ความยินยอมภายในหกสิบวันนับแต่การแจ้งนั้นถึงเด็กหรือมารดาเด็ก ให้สันนิษฐานว่าเด็กหรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอม ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กอยู่นอกประเทศไทย ให้ขยายเวลานั้นเป็นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอม

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

9. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๓๙ บัญญัติว่า “ถ้าบุคคลใดซึ่งจะเป็นทายาทตามมาตรา ๑๖๒๙ (๑) (๓) (๔) หรือ (๖) ถึงแก่ความตาย หรือถูกกำจัดมิให้รับมรดกก่อนเจ้ามรดกตาย ถ้าบุคคลนั้นมีผู้สืบสันดานก็ให้ผู้สืบสันดานรับมรดกแทนที่ ถ้าผู้สืบสันดานคนใดของบุคคลนั้นถึงแก่ความตายหรือถูกกำจัดมิให้รับมรดกเช่นเดียวกัน ก็ให้ผู้สืบสันดานของผู้สืบสันดานนั้นรับมรดกแทนที่ และให้มีการรับมรดกแทนที่กันเฉพาะส่วนแบ่งของบุคคลเป็นราย ๆ สืบต่อกันเช่นนี้ไปจนหมดสาย”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

10. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3158/2536 (ป.พ.พ. มาตรา 1627, 1639). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้แสดงออกต่อผู้อื่นว่าบุตรเป็นบุตรของตนและให้ใช้นามสกุลตลอดมา ถือว่าเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: คดีหลักเป็นเรื่องพินัยกรรมที่ทำขณะเจ้ามรดกไม่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

11. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 381/2538 (ป.พ.พ. มาตรา 1627, 1639). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “ให้ความอุปการะเลี้ยงดูให้ใช้นามสกุลเดียวกันเป็นพฤติการณ์ที่รู้กันโดยทั่วไปตลอดมาว่าโจทก์ที่1เป็นบุตร”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

12. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13665/2557 (ป.พ.พ. มาตรา 1627, 1750 วรรคหนึ่ง). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “โจทก์ทั้งสองเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วและเป็นผู้สืบสันดานของ ร. ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1627”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

13. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๕ บัญญัติว่า “ในคดีฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (๑) เมื่อมีการข่มขืนกระทำชำเราฉุดคร่า หรือหน่วงเหนี่ยวกักขังหญิงมารดาโดยมิชอบด้วยกฎหมายในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ (๒) เมื่อมีการลักพาหญิงมารดาไปในทางชู้สาวหรือมีการล่อลวงร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ (๓) เมื่อมีเอกสารของบิดาแสดงว่าเด็กนั้นเป็นบุตรของตน (๔) เมื่อปรากฏในทะเบียนคนเกิดว่าเด็กเป็นบุตรโดยมีหลักฐานว่าบิดาเป็นผู้แจ้งการเกิดหรือรู้เห็นยินยอมในการแจ้งนั้น (๕) เมื่อบิดามารดาได้อยู่กินด้วยกันอย่างเปิดเผยในระยะเวลาซึ่งหญิงมารดาอาจตั้งครรภ์ได้ (๖) เมื่อได้มีการร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเด็กนั้นมิได้เป็นบุตรของชายอื่น (๗) เมื่อมีพฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตร พฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตรนั้น ให้พิจารณาข้อเท็จจริงที่แสดงความเกี่ยวข้องฉันบิดากับบุตรซึ่งปรากฏในระหว่างตัวเด็กกับครอบครัวที่เด็กอ้างว่าตนสังกัดอยู่ เช่น บิดาให้การศึกษา ให้ความอุปการะเลี้ยงดูหรือยอมให้เด็กนั้นใช้ชื่อสกุลของตนหรือโดยเหตุประการอื่น ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ถ้าปรากฏว่าชายไม่อาจเป็นบิดาของเด็กนั้นได้ ให้ยกฟ้องเสีย”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

14. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1271/2506 (ป.พ.พ. มาตรา 1627, 1629). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “บิดาจึงไม่มีสิทธิรับมรดกของบุตรที่ตนได้รับรองนั้น”
ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: ตัดสินตามเลขมาตราของประมวลฉบับเดิมที่ใช้ขณะนั้น หลักเรื่องมาตรา 1627 ยังคงเดิม อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดงผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

15. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๕ บัญญัติว่า “อายุความหนึ่งปีนั้น จะยกขึ้นต่อสู้ได้ก็แต่โดยบุคคลซึ่งเป็นทายาท หรือบุคคลซึ่งชอบที่จะใช้สิทธิของทายาท หรือโดยผู้จัดการมรดก”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

16. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ฟ้องคดีมรดกเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดยธรรมได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก คดีฟ้องเรียกตามข้อกำหนดพินัยกรรม มิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อผู้รับพินัยกรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงสิทธิซึ่งตนมีอยู่ตามพินัยกรรม ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๙๓/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้อันมีต่อเจ้ามรดกมีกำหนดอายุความยาวกว่าหนึ่งปี มิให้เจ้าหนี้นั้นฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่ว่ามาในวรรคก่อน ๆ นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. คำว่า “มาตรา ๑๙๓/๒๗” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

17. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๘ บัญญัติว่า “การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรของผู้ตายที่ได้ฟ้องภายในกำหนดอายุความมรดก ถ้าศาลได้พิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย เด็กนั้นมีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม ในกรณีที่ได้มีการแบ่งมรดกไปแล้ว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยเรื่องลาภมิควรได้มาใช้บังคับโดยอนุโลม”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

18. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๖ บัญญัติว่า “การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรในระหว่างที่เด็กเป็นผู้เยาว์ ถ้าเด็กมีอายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กเป็นผู้ฟ้องแทน ในกรณีที่เด็กไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือมีแต่ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่สามารถทำหน้าที่ได้ ญาติสนิทของเด็กหรืออัยการอาจร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้แทนเฉพาะคดีเพื่อทำหน้าที่ฟ้องคดีแทนเด็กก็ได้ เมื่อเด็กมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์ เด็กต้องฟ้องเอง ทั้งนี้ โดยไม่จำต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม ในกรณีที่เด็กบรรลุนิติภาวะแล้ว จะต้องฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันบรรลุนิติภาวะ ในกรณีที่เด็กตายในระหว่างที่เด็กนั้นยังมีสิทธิฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรอยู่ ผู้สืบสันดานของเด็กจะฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก็ได้ ถ้าผู้สืบสันดานของเด็กได้รู้เหตุที่อาจขอให้รับเด็กเป็นบุตรมาก่อนวันที่เด็กนั้นตาย ผู้สืบสันดานของเด็กจะต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เด็กนั้นตาย ถ้าผู้สืบสันดานของเด็กได้รู้เหตุที่อาจขอให้รับเด็กเป็นบุตรภายหลังที่เด็กนั้นตายผู้สืบสันดานของเด็กจะต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้เหตุดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ต้องไม่พ้นสิบปีนับแต่วันที่เด็กนั้นตาย การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรในระหว่างที่ผู้สืบสันดานของเด็กเป็นผู้เยาว์ ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม”
ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

19. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4786/2549 (ป.พ.พ. มาตรา 1556 วรรคสาม; ป.วิ.พ. มาตรา 55). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “แต่การใช้สิทธิทางศาลของผู้ร้องก็ยังต้องอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติเรื่องอายุความดังกล่าวด้วย ผู้ร้องจะอ้างว่าผู้ร้องเพิ่งถูกโต้แย้งสิทธิ คดียังไม่ขาดอายุความหาได้ไม่”

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

20. **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9574/2551 (ป.พ.พ. มาตรา 1556; ป.วิ.พ. มาตรา 1 (3)). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอจึงเป็นคำฟ้อง”**
ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat